

Informatie voor fair trade importeurs

Wereldwinkels Nederland, laatst aangepast 14 mei 2020.

Deze informatie bestaat uit twee gedeeltes

- Beoordelingsprocedure
- Beoordelingssysteem

Beoordelingsprocedure

Aanvraag

Een importeur die meent te voldoen aan de fair trade criteria kan een beoordeling aanvragen om op de lijst te komen. Dit proces start met een e-mail naar beoordeling@wereldwinkelsnederland.nl.

Planning

Op basis van de ingediende aanvragen, de periodieke herbeoordelingen en de nog openstaande lijst op basis van signalen doet de commissie beoordeling en assortiment van Wereldwinkels Nederland periodiek een voorstel aan het bestuur over de planning van de beoordelingen.

De planning houdt rekening met het beschikbare budget en het belang van de wereldwinkels bij de betreffende beoordeling.

Voorwerk

De importeur die in aanmerking komt voor beoordeling krijgt een brief waarin wordt aangegeven dat een onderzoeker contact zal opnemen voor een interview. Ter voorbereiding op het bezoek zal de onderzoeker vragen alvast een aantal gegevens aan te leveren. Het gaat dan om: een eventueel jaarverslag, als de importeur door een andere organisatie beoordeeld of gecertificeerd is het assessment report of het audit report, en een lijst met de producenten en/of (export)organisaties waar de importeur inkoop.

Het interview en een analyse van de administratie

Het interview zelf zal gewoonlijk maximaal een dagdeel in beslag nemen. Tijdens het interview wordt inzicht in de administratie gevraagd, zodat de importeur kan laten zien waar ingekocht wordt, hoe de contacten worden onderhouden, wat bijgehouden wordt aan informatie van de producenten; deze administratie dient beschikbaar te zijn. De onderzoeker zal voor een selectie van de producenten en/of (export)organisaties de administratie diepgaander bekijken.

De resultaten van het interview en het bekijken van de administratie zullen worden vastgelegd in een document. Dit document zal door de onderzoeker ter controle aan de importeur worden teruggekoppeld.

Advies en besluitvorming

Op basis van de resultaten van het onderzoek en waar nodig additionele informatie wordt een advies opgesteld door de commissie beoordeling & assortiment aan het bestuur van Wereldwinkels Nederland. Het advies kan zijn voor nieuwe importeurs opnemen op de lijst of (voorlopig) niet opnemen op de lijst, en voor bestaande importeurs handhaven op de lijst of verwijderen van de lijst. Bij het advies kunnen aandachtspunten worden meegegeven. Bij een eerste beoordeling kunnen dit zaken betreffen die op orde moeten zijn voordat Wereldwinkels Nederland de importeur op de lijst kan opnemen. Ook kunnen aandachtspunten worden meegegeven waaraan gewerkt moet worden zodat ze bij de eerste herbeoordeling beter op orde zijn.

Het bestuur van Wereldwinkels Nederland zal op basis van het advies een besluit nemen, en aan de importeur mededelen. Het besluit wordt naar de deelnemers van Wereldwinkels Nederland gecommuniceerd.

Op de openbare website van Wereldwinkels Nederland staat steeds de actuele lijst van fair trade

importeurs.

Herbeoordeling

Importeurs die op de lijst zijn opgenomen worden periodiek herbeoordeeld. Daartoe zal vanuit Wereldwinkels Nederland contact met de importeur worden opgenomen.

Kosten

Aan de beoordeling zijn voor de importeur geen kosten verbonden. Wel zal de importeur tijd ter beschikking moeten stellen voor het interview, en de gevraagde materialen ter inzage / ter beschikking moeten geven.

Beoordelingssysteem

Achtergrond van het beoordelingssysteem

Het beoordelingssysteem dat Wereldwinkels Nederland hanteert gaat uit van een lijst van essentiële fair trade criteria, waar de organisatie van de importeurs en de door hen geleverde producten op getoetst zullen worden.

De lijst is kort gehouden om het systeem niet nodeloos ingewikkeld en kostbaar te maken. Dat betekent dat aan de criteria in de lijst voldaan moet zijn, hetzij direct, hetzij na een nog vast te stellen termijn; het gaat om essentiële fair trade criteria.

Voorbeeld van een criterium waaraan direct voldaan moet zijn en waarmee de beoordeling staat of valt is het criterium dat fair trade hoofddoel van de importeur moet zijn. Voorbeeld van een criterium waaraan op termijn voldaan moet zijn is het leefbaar loon en een prijs die leefbaar loon mogelijk maakt. Wel moet bij dit criterium direct een bepaalde ondergrens in acht genomen worden, die in ieder geval overeen moet komen met het wettelijk minimumloon.

Het karakter van een organisatie – dus ook de beoordeling of het gaat om een integere fair trade importeur – staat of valt met de mensen die er leiding aan geven. Voor zover dat uit objectieve criteria valt vast te stellen zijn deze in de lijst van criteria opgenomen.

Definities

De internationaal geaccepteerde definitie van eerlijke handel (fair trade of fairtrade) luidt:

Fair trade is een handelspartnerschap gebaseerd op dialoog, transparantie en respect, dat streeft naar meer rechtvaardigheid in de internationale handel. Het draagt bij aan duurzame ontwikkeling door het aanbieden van betere handelsvoorwaarden en het veilig stellen van de rechten van gemarginaliseerde producenten en werknemers, in het bijzonder in ontwikkelingslanden.

Fair trade organisaties, gesteund door consumenten, zetten zich actief in voor ondersteuning van producenten, bewustwording en voor campagnes voor veranderingen in de regels en de praktijk van de conventionele internationale handel.

(Nederlandse vertaling van de definitie opgesteld door FINE (FLO-IFAT-NEWS-EFTA) in 2009)

Onderaan dit document is een bijlage met verdere definities opgenomen.

Uitgangspunt

Het centrale uitgangspunt is ketenverantwoordelijkheid: de importeur is verantwoordelijk voor het fair trade karakter van door hem geleverde producten en de toepassing van de fair trade criteria in zijn handelsketen. Dat betekent dat de importeur rechtstreeks verantwoordelijk is voor de toepassing van de organisatorische criteria in eigen organisatie en beleid inclusief de economische criteria, en ketenverantwoordelijkheid draagt voor de toepassing van organisatorische criteria bij eventuele extra schakels in de keten (exporteur, producentenorganisatie) en de toepassing van

sociale en milieucriteria bij producenten. In enkele gevallen (traceerbaarheid (ketenverantwoordelijkheid) en milieucriteria) geldt alleen een inspanningsverplichting.

Criteria

Fair trade criteria beogen de bijdrage van eerlijke handel aan de economische ontwikkeling en een beter bestaan van producenten te waarborgen en producenten perspectief te bieden.

De criteria in deze lijst vallen uiteen in organisatorische criteria waaraan de importeur en diens organisatie moeten voldoen (zoals fair trade missie, methode om toezicht te houden op de keten, informatie aan wereldwinkels) en inhoudelijke fair trade criteria zoals eerlijke prijs, ondersteuning, sociale criteria etc.

De inhoudelijke criteria vallen uiteen in criteria die direct tot de verantwoordelijkheid van de importeur behoren – de economische criteria – en criteria voor productievoorwaarden en productieomstandigheden bij producenten – sociale en milieucriteria – waarvoor importeurs ketenverantwoordelijkheid dragen.

Voor alle criteria geldt dat aan lokale wet- en regelgeving als ondergrens voldaan moet worden, tenzij de lokale wet en regelgeving hogere eisen stelt.

De volgende criteria worden onderscheiden:

1. Organisatorische criteria

Fair trade als hoofddoel: Fair trade met ontwikkelingslanden is hoofddoel van de importeur.

Langdurige handelsrelatie: Importeurs ontwikkelen en onderhouden langdurige handelsrelaties met producenten/exporteurs.

Ketenverantwoordelijkheid: De importeur onderschrijft de verantwoordelijkheid voor het fair trade karakter van aan wereldwinkels geleverde producten en de toepassing van fair trade criteria in zijn handelsketen.

Ondersteuning: De importeur verleent op eigen initiatief of op verzoek ondersteuning aan producenten/exporteurs, bijvoorbeeld t.a.v. verkoopbaarheid en ontwerp van producten, adviezen ter verhoging van productiviteit, adviezen over wet- en regelgeving; ondersteuning bij ontwikkelingsprojecten ten behoeve van producenten.

Informatie aan wereldwinkels: De importeur geeft bruikbare en actuele informatie aan wereldwinkels over producten en hun herkomst.

Transparantie: De importeur is transparant over zijn werkwijze en handelsrelaties.

2. Inhoudelijke criteria

Economische criteria

Eerlijke prijs en eerlijke beloning/leefbaar loon: De importeur betaalt een eerlijke prijs aan producenten.

Voorfinanciering: De importeur is bereid en in staat exporteurs/producenten voor tenminste de helft voor te financieren (indien van toepassing). Dit gebeurt renteloos in het geval van handnijverheid.

Sociale criteria

Vakbonds vrijheid/vrijheid van organisatie en collectieve onderhandelingen:

Producenten/werknemers hebben het recht lid te worden van een vakbondsorganisatie naar eigen keuze en deel te nemen aan vakbondsbijeenkomsten. Werknemers hebben het recht deel te nemen aan collectieve onderhandelingen over hun arbeidsvoorwaarden. Er is een actieve en representatieve vertegenwoordiging die kan onderhandelen met de werkgever.

Geen dwangarbeid: Werknemers/producenten hebben hun arbeid vrijwillig gekozen. Er is geen sprake van dwangarbeid.

Geen kinderarbeid: Producenten hebben geen kinderen jonger dan 15 jaar in dienst. Kinderen in de leeftijd tussen 15 en 18 jaar verrichten geen ongezond of gevaarlijk werk, en het gaat niet ten koste van onderwijsmogelijkheden.

Geen discriminatie/gelijke behandeling: Producenten bieden gelijke kansen aan iedereen en maken geen onderscheid naar geslacht, ras of godsdienst. Mannen en vrouwen ontvangen een gelijke beloning voor gelijk werk.

Veilige en gezonde werkomgeving: Producenten bieden een veilige en gezonde werkomgeving en zien toe op de werkomgeving van zelfstandig werkzame producenten.

Aandacht voor ontwikkeling van de werknemers: Producenten stellen werknemers in staat zich verder te ontplooiën.

Milieucriteria

Terugbrengen milieu-impact: Producenten streven naar een minimale impact van hun productie op het milieu. Importeurs ondersteunen producenten actief bij het terugbrengen van de milieu-impact van hun productie.

Bijlage

Begripsomschrijvingen van begrippen uit het beoordelingssysteem

dwangarbeid	Elke arbeid die mensen onder dreiging van straf en tegen hun wil verrichten. (definitie ILO Conventie 29 (Dwangarbeidconventie))
eerlijke prijs	Prijs die een leefbaar loon voor producenten mogelijk maakt en rekening houdt met noodzakelijke productiekosten.
fair trade (eerlijke handel)	Fair trade is een handelspartnerschap gebaseerd op dialoog, transparantie en respect, dat streeft naar meer rechtvaardigheid in de internationale handel. Het draagt bij aan duurzame ontwikkeling door het aanbieden van betere handelsvoorwaarden en het veilig stellen van de rechten van gemarginaliseerde producenten en werknemers, in het bijzonder in ontwikkelingslanden. Fair trade organisaties, gesteund door consumenten, zetten zich actief in voor ondersteuning van producenten, bewustwording en voor campagnes voor veranderingen in de regels en de praktijk van de conventionele internationale handel. (Nederlandse vertaling van de definitie opgesteld door FINE (FLO-IFAT-NEWS-EFTA) in 2009)
fair trade producent	Individuele producent van fair trade producten.
fair trade product	Product uit ontwikkelingsland dat is gemaakt en verhandeld onder fair trade voorwaarden.
handelsrelatie	Een door afspraken geregelde handelsrelatie tussen importeur/exporteur/producent die voldoet aan de fair trade criteria.
handnijverheidsproduct	Product dat voornamelijk met de hand en met eenvoudig gereedschap, zonder gebruik van machines, is gemaakt.
importeur	Organisatie of bedrijf dat fair trade producten importeert uit ontwikkelingslanden en direct levert aan wereldwinkels.
ketenverantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid van de importeur voor het fair trade karakter van door hem geleverde producten en voor de toepassing van fair trade criteria in zijn handelsketen.
klein bedrijf	Een bedrijf dat fair trade producten (in belangrijke mate) produceert met behulp van machinale productie. Kleine bedrijven die fair trade producten leveren voldoen aan het criterium dat producenten/werknemers behoren tot economisch gemarginaliseerde groepen.
kleine producent	Producent van fair trade producten met behulp van eigen arbeid en die van familieleden. Een kleine producent uit een ontwikkelingsland wordt geacht per definitie te voldoen aan het begrip 'gemarginaliseerde producent' uit de definitie van fair trade. Kleine producenten kunnen lid zijn van een producentenorganisatie, een coöperatie, of zelfstandig leveren aan een exporterende organisatie. Producenten die werkzaam zijn in een werkplaats zonder machinale productie worden tot de kleine producenten gerekend.

	<p><i>Toelichting:</i> Kleine producenten zullen vaak handwerkproducenten zijn, die gebruik maken van ambachtelijke productietechnieken. Noodzakelijk is dit niet, er kan gebruik gemaakt worden van kleine machines. Verhoging van de productiviteit door financieringshulp en/of andere hulp bij de aanschaf van kleine machines naast gereedschap kan een belangrijke vorm van ondersteuning zijn.</p>
leefbaar loon	<p>Een loon dat voldoende is om bij een volledige baan van één persoon te voorzien in de basisbehoeften van een gezin van twee volwassenen en twee kinderen. Een leefbaar loon wordt door de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) tot de mensenrechten gerekend. (Standaarddefinitie ontleend aan de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO))</p> <p><i>Toelichting:</i> Berekening vindt plaats door uit te gaan van een basisdieet dat voldoende voedzaam en gezond is en bij de kosten daarvan de kosten van de andere basisbehoeften die een voor de desbetreffende land/regio een acceptabele minimumlevensstandaard mogelijk maken op te tellen. Leefbaar loon is gerelateerd aan het minimum loon (oorspronkelijk bedoeld als minimum leefbaar loon). Huidige minimumlonen in ontwikkelingslanden zijn meestal aanmerkelijk lager dan het leefbaar loon.</p>
ontwikkelingsland	<p>Land opgenomen in de Wereldbanklijst van economieën (zie https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519) als laaginkomensland of middeninkomensland.</p>
vakbond	<p>Erkende werknemersorganisatie die als doel heeft het bevorderen en verdedigen van werknemers (ILO Conventie 110). Een erkende vakbond is een vakbond die deel uitmaakt van een nationale (of internationale) vakbond of vakbondsfederatie.</p>